

Ana Luca (188?-1957)

Anarhiva

20 februarie 2025

Cercul Libertar a avut-o drept membră, sau cel puțin simpatizantă, și pe actrița Ana Luca. Originară din Iași, Ana s-a născut cândva în perioada anilor 1885-1889. A început să studieze la Conservatorul de Artă Dramatică din Iași, pe care l-a finalizat la București în 1909, an în care a început să frecventeze și ședințele grupului. A întreținut o îndelungată corespondență cu Petre Popescu, chiar și după dizolvarea Cercului.

Pe toată durata participării sale la întâlnirile Cercului Libertar, a făcut parte din compania de teatru a lui Alexandru Davila și a devenit, cu timpul, o actriță apreciată, cu angajamente la mai multe teatre de prestigiu din țară. În toamna anului 1910, de exemplu, la scurt timp după înființarea unei secțiuni a Cercului Libertar în Ploiești, artista a jucat într-o piesă pusă în scenă la Teatrul Cooperativa din oraș. A fost întâmpinată la gară de către anarhistul Petre Popescu, iar înainte și după reprezentație cei doi au fost însoțiți de T. Dragomirescu, Dumitru Gălușcă și Adolf Kessler (A. Gălățeanu), membri ai grupului anarhist local.

În mai multe note ale Siguranței, întocmite până în 1914, era „recunoscută de acest serviciu ca adeptă a ideilor anarhiste”, însă nu știm cât de mult a fost influențată propriu-zis de ideile libertare. A scris mai multe romane, piese de teatru și poezii, și a jucat, spre sfârșitul vieții, și într-un film, *Citadela sfărâmată* (r. Haralambie Boroș, Marc Maurette; 1957).

În 1927, i-a apărut romanul de debut, intitulat *Prin fumul calumetului*, la Editura Oltenia. Printre filele cărții, care povestește drama unui cuplu prins în haosul Primul Război Mondial, se află câteva pagini care ne-au atras atenția: descrierea unui grup anarhist și a unor personaje care ne duc cu gândul la Cercul Libertar, la Petre Popescu și la Didina Constantinescu. Personajul principal, Rucăreanu, își amintește la un moment dat de tinerețea sa. În spatele vocii lui Rucăreanu o putem însă ghici (și) pe Ana, care pare că adaugă amintirilor acestuia pecetea propriilor experiențe.

***

La vârsta când încep a se veșteji primele idealuri, când credința și morala curată din suflet încep a se izbi de primele dezamăgiri, când pentru întâia dată se deschid ochii asupra acestei omeniri reale, nevoită a se bălăci în minciună și lașitate, la vârsta când fiecare tânăr se crede un apostol menit să mântuie biata omenire din mizeria în care e cufundată, atunci îi ieși în cale inevitabilul, tainicul laborios, convertitorul revoluționar.

Era în Cișmigiu. Din niște tufișuri îi răsări înainte un tânăr cu ochii arzători, cu părul vâlvoi, cu buzunarele pline de cărți și ziare. În avalanșa de cuvinte pe care tânărul o revărsă, atât de neașteptate pentru Rucăreanu încât nu le pricepu dintr-odată, înțelese că era vorba de masele asuprite, de răsturnarea prejudecăților, de reorganizare generală.

— Înțelegi, vreau să te convertesc, să fi de-ai noștri, îi spunea tânărul.

— Nu mă interesează fericirea unei clase de oameni, ci fericirea universală, răspunse Rucăreanu.

Într-o nouă avalanșă de cuvinte, tânărul căută să-l convingă că ideile lui conțineau fericirea universală. Îi pofti la ședințele cercului lor și îi dădu câteva broșuri. Rucăreanu nu înțelese mare lucru din acele ședințe. Dintr-o singură privire văzu linia generală a caracterizării lor: multă inconștientă, ambiție, tinerețe și poftă de mâncare, care luptau una împotriva alteia.

În general își băteau joc și se răzvrăteau împotriva poliției în primul rând, a armatei, a tronului, a căsătoriei și a tot ce era lege făcută de oameni. Nu voiau să aibă slujbe, pentru că nu admiteau să aibă șefi și nu lucrau pământul căci nu voiau să fie nici robi, nici negustori. În contradicție cu aceste păreri aveau o poftă de mâncare îndrăcită și-și lingeau buzele mâncând tocanele de ceapă, fără carne, cu sosuri groase, pe care tovarășa Lenuța, o femeie uscățivă și sentimentală, le pregătea la mașina ei cu cărbuni, pe când cele câteva femei publice din asociație, tolănite pe patul ei acoperit cu cearceaf alb, fumau bând cafele și plângându-și martiriul la care le îndemna societatea care nu le înțelegea sufletul lor de Magdalene.

Tovarășa Lenuta era de altfel singura care câștiga ceva din produsul mâinilor ei și, cu toate că ironizând-o pentru înjosirea de a lucra, o proslăveau pentru menirea sublimă ce-o avea de-a întreține

ședințele cercului. Și ea îi servea mulțumită și mândră, înțelegând că tocanele ei hrăneau propășirea „Ideei”. Întrunirile se țineau în biata lor odaie, unde lucra neconținut în fumul de tutun prost, căci Lenuța era și tovarășa de viață a „șefului”, tânărul din Cișmigiu.

„Șef”, adică era exclus din ideile lor; dar indulgența cu care el îl înlătura, lăsa atât de indiscret să se vadă plăcerea ce simțea auzindu-l, încât se înțeleseră mutual să-l lase să se strecoare câte puțin, până când într-o zi, unul din tovarăși proclamă sus și tare: dacă ar trebui să existe vreodată un șef, acela ar trebui să fii tu.

Și era în adevăr un șef, în banda acea mică, alcătuită din câțiva pierde-vară. Erau câțiva evrei cu privirile pline de mister și cu viața intimă necunoscută, câteva femei de noapte și câțiva meseriași fără lucru care se reînnoiau foarte des. Toți aveau aerul că nu pricep nimic. Dar întrunirile aveau pentru ei ceva senzațional care îi făcea să se distreze, mai cu seamă când se citea corespondența secretă, sau când se vorbea despre fabricarea explozibilelor.

Tovarășul șef era singur capul și sufletul. Singur redacta broșura cu titlul alarmant: „Auziți-mi glasul”, a cărei tipărire tovarășul David o obținea în chip gratuit printr-o rudă necunoscută! Singur citea toate ziarele, toate cărțile care l-ar fi putut pune în curent cu mișcarea anarhistă din trecut și prezent, din toate părțile lumii; singur ținea cuvântări tovarășilor ce-și târau timpul în odăița lui, în după amiezile și serile fără ocupație, cuvântări nebuloase, a căror idee fundamentală dispărea și apărea ca lumina unui far îndepărtat și rămânea veșnic necunoscută; fraze paradoxale și prea științifice pentru a fi înțelese de restul grupului, dar cari cucureau prin căldura cu care erau rostite și prin sugestia ochilor lui aprinși și inteligenți.

Dar această putere de sugestie nu se putea întinde asupra lui Rucăreanu, care era făcut să pătrundă cu o singură privire orizonturi largi. Totuși energia tovarășului șef înrâuri asupra lui. În felul lui, acela lupta pentru binele omenirii. Rucăreanu își începu activitatea din punctul lui de vedere. Zilnic scria, pe câte zece fițuici, idei de pace, de înfrățire universală, îndemnuri la lepădarea de ambiții, la iertare, la înțelegere. Apoi le lipea în ascuns pe ziduri, pe garduri, pe felinare.

„Zece pe zi — gândea el —, într-un an de zile pot fi convertiți mii de oameni.” Nici nu bănuia că poliția îl urmărise câtva timp, încunostințată fiind de vizitele lui în acel cerc suspect, că fițuicile lui fuseseră citite de poliție și apoi fu lăsat în pace, fiind socotit ca un maniac religios și inofensiv. Apoi, într-o zi, găsi ridicolă ceea ce numise el o activitate și care se mărginea la câteva garduri din București când lumea e atât de imensă. Și renunță.¹

---

¹ Ana Luca, *Prin fumul calumetului*, Editura Oltenia, București, 1927, pp. 95-98.

Biblioteca Anarhistă

Anarhiva
Ana Luca (188?-1957)
20 februarie 2025

Buletinul Anarhivei 2/2024

ro.theanarchistlibrary.org